

Bemærkninger til forslaget

Generelle bemærkninger

Alle andre rettigheder beror i sidste instans på, om de pågældende er sikret den mest fundamentale ret i denne sammenhæng: retten til at forblive i landet og insistere på sine øvrige rettigheder, dvs. sikkerhed mod vilkårlig udvisning eller – hvad der i praksis kommer ud på ét – nægtelse af forlænget opholds- og arbejdstilladelse.

Derfor er det afgørende for enhver formulering af en indvandrerpolitik, at udlændingeloven ændres, og at de fundamentale rettigheder sikres.

Forslagets historiske baggrund

Indvandrernes manglende retsstilling blev først for alvor et praktisk problem, da massearbejdsledigheden meldte sig i midten af 70'erne. Det viste sig snart, at indvandrernes retsstilling i praksis var konjunkturbestemt, og at fremmedpolitiet gerne bidrog til at skaffe os af med den kun få år før så attråede arbejdskraft. Dyneløfteri, nyfortolkning af boligkrav m.v., skrappe vilkår for familiesammenføring, alderskontrol med omvendt bevisbyrde samt almindelig bureaukratisk nidkærhed hørte nu til dagens »orden« og gav anledning til en stribe af udvisningssager, som oprørte den rettænkende del af offentligheden. De seneste ugers avislæsning kan overbevise om, at denne stribe fortsætter.

Allerede for otte år siden gjorde den daværende ombudsmand opmærksom på, at indvandrere m.h.t. retsstilling var overladt til en vilkårlighed, som ikke er et retssamfund værdigt. For syv år siden påpegede justitsministeriets egen forskningsgruppe, at Danmark i sin udvisningspraksis overtrådte internationale forligtelser m.h.t. appelmulighed og to-instans behandling. For seks år siden lod den daværende justitsminister sig omsider presse til at nedsætte et hurtigtarbejdende udvalg med henblik på ændring af udlændingeloven i retning af en styrkelse af indvandrernes retsstilling.

Siden da er der jævnlig omkring hvert halve år blevet rykket for et resultat og for et initiativ fra regeringen – og lige så jævnlig har ministeren beklaget, at man endnu ikke var færdig med arbej-

det, og lovet, at den endelige betænkning ville ligge klar om få måneder.

Det har i hvert fald været det stående svar i de seneste tre år. Den nuværende justitsminister var som retsudvalgsformand med til at rykke flere af sine forgængere. Men betænkningen er stadig ikke kommet. Og forleden fik tinget så i et svar til Bernhard Baunsgaard (på spørgsmål nr. 539, Folketingstidende 1981-82 (2. samling), forhandlingerne sp. 5277) at vide, at fremmedlovudvalget nu først forventes at afslutte sit arbejde »omkring sommeren 1982«, hvorefter justitsministeren vil sende udvalgets forslag til udtalelse hos de berørte myndigheder og organisationer. Svaret indeholder end ikke et gæt på et tidspunkt for et regeringsforslag om ændring af udlændingeloven – og det er måske forståeligt, de tidligere løfter taget i betragtning.

På denne baggrund har forslagsstillerne besluttet ikke længere at ville afvente regeringens udspil, men at fremsætte sit eget forslag med hovedkravene til den forestående lovændring.

Vi er klar over, at dette forslag ikke vil blive færdigbehandlet, endside vedtaget i denne samling. Men vi finder, at det må være hensigtsmæssigt at give tinget og offentligheden lejlighed til at forholde sig til de hovedspørgsmål, der består i forbindelse med indvandrernes retsstilling, således at denne mere principielle og politiske debat kan forløbe parallelt med fremmedlovudvalgets færdiggørelse af sit arbejde, så en lovændring ikke forsinkes unødigt.

Forslaget er – med de nødvendige ajourføringer – en genfremsættelse af et i folketingsåret 1980-81 af venstresocialisterne fremsat forslag, se Folketingstidende 1980-81, forhandlingerne sp. 334 og tillæg A sp. 719. Forslaget var til 1. behandling den 20. november 1980, se forhandlingerne sp. 2601, men blev aldrig realitetsbehandlet, idet man anførte, at man burde afvente fremmedlovudvalgets endelige betænkning, som også dengang forventedes i løbet af nogle få måneder!